

РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЕКСПОРТООРІЄНТОВАНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Інноваційна діяльність як одна з основних складових процесу забезпечення успішного функціонування підприємств впливає на конкурентоспроможність продукції, забезпечує ефективність використання виробничих ресурсів, збільшує рівень пристосованості підприємства до факторів зовнішнього середовища, розкриває нові можливості щодо виходу продукції на нові зовнішні ринки.

Розвиток інноваційного потенціалу експортоорієнтованого підприємництва виступає одним з основних інструментів набуття підприємствами, які спрямовані на зовнішні ринки, стратегічних конкурентних переваг в умовах світових інтеграційних процесів.

В Україні під час впровадження інноваційного розвитку експортоорієнтованого підприємства існують проблеми, які пов'язані із невідповідністю організаційної структури головним вимогам Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року; недостатньою кількістю фінансових ресурсів для розробки наукових досліджень і можливістю використання інноваційних розробок; неякісним регулюванням нормативно-правовою системою та недосконале стимулювання інноваційної діяльності, тощо.

Інновації є ключовим компонентом економічної конкурентоспроможності країни, який враховано у Глобальному індексі конкурентоспроможності WEF (GCI), що визначає позицію країни залежно від факторів інноваційного розвитку та розвиненості бізнес-середовища (табл. 1).

Таблиця 1

Конкурентоспроможність країн на глобальному рівні та розвиток інновацій

10 країн-лідерів			Україна та деякі сусідні країни		
Країна	Загальна позиція за показником GCI	Позиція у GCI за розвитком інновацій	Країна	Загальна позиція за показником GCI	Позиція у GCI за розвитком інновацій
Швейцарія	1	1	Російська Федерація	38	49
США	2	2	Польща	39	59
Сінгапур	3	9	Туреччина	53	69
Нідерланди	4	6	Румунія	68	96
Німеччина	5	5	Україна	81	61

Аналіз конкурентоспроможності країн на глобальному рівні та розвитку інновацій свідчить, що Україна та деякі сусідні країни посідають набагато нижчі позиції за показниками GCI, ніж 5 країн-лідерів, які також ще утримують перші 10 позицій за показниками інноваційного розвитку.

У Глобальному рейтингу інновацій за 2019 рік (Global Innovation Index 2019) Україна в загальному рейтингу посіла 47 місце, однак торік вона займала 43-тє позицію.

Україна має високий освітній та науковий потенціал, здатний продукувати різноманітні нововведення, а серед інноваційних конкурентних переваг України варто виділити такі:

1) відповідно до Глобального індексу конкуренто-спроможності – це висока ємність ринку, якість вищої, середньої та професійної освіти;

2) відповідно до Глобального індексу інновацій – людський капітал, тобто знання та навички, якими володіють фахівці, що надає їм змогу створювати цінність у світовій економічній системі.

Сприятливе середовище для розвитку інновацій потребує участі державних і приватних інституцій, які повинні взаємодіяти між собою у рамках узгодженої Національної системи розвитку інновацій (NIS) та сприяти інноваційній діяльності у державному та приватному секторах.

Вагомими чинниками для посилення спроможності України експортувати інноваційні товари та послуги мають бути:

– перехід від низькотехнологічної ресурсної до високотехнологічної інноваційної економіки;

– проведення державної політики щодо створення сприятливих умов для розвитку виробництва інтелектуальних продуктів, включаючи можливість їх комерціалізації як в Україні, так і у світовому середовищі;

– посилення інноваційної екосистеми України та підтримка бізнес-середовища, яке сприятиме розвитку інновацій, підприємницькій активності та зростанню експорту;

– розробка фінансових послуг та інструментів підтримки бізнесу та розробників інновацій для швидкої розробки та масштабування інноваційних товарів і послуг з високою доданою вартістю та експортним потенціалом;

– розвиток навичок та компетенцій українських підприємців, менеджерів, науковців, інноваторів та компаній у сфері створення й комерціалізації інновацій на глобальних ринках в умовах інтеграційних процесів розвитку світової економіки.